

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÊ QUANG HIẾU

NGHIÊN CỨU NGUỒN NHÂN LỰC Ở KHU CÔNG NGHIỆP
ĐÌNH TRÁM, HUYỆN VIỆT YÊN, TỈNH BẮC GIANG
THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
Chuyên ngành: QUẢN TRỊ KINH DOANH

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÊ QUANG HIẾU

NGHIÊN CỨU NGUỒN NHÂN LỰC Ở KHU CÔNG NGHIỆP
ĐÌNH TRÁM, HUYỆN VIỆT YÊN, TỈNH BẮC GIANG
THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

Chuyên ngành: QUẢN TRỊ KINH DOANH
Mã số: 60.34.01.02

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN HỮU TRI

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu khoa học nào.

Luận văn thể hiện đúng như nội dung trong đề cương đã thông qua HĐKH chấm đề cương. Tất cả tài liệu tham khảo đều có nguồn gốc, xuất xứ rõ ràng. Nếu sai sót tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2015

Tác giả

Lê Quang Hiếu

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình nghiên cứu và viết luận văn, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của nhiều cơ quan, tổ chức và cá nhân.

Để hoàn thành luận văn, tôi đã nhận được sự giúp đỡ của Ban Giám hiệu, Khoa Quản trị Kinh doanh, các thầy cô giáo, các nhà khoa học Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên, Ban Quản lý các Khu công nghiệp tỉnh Bắc Giang, các Doanh nghiệp, Công ty đang hoạt động sản xuất trong KCN Đình Trám - huyện Việt Yên - tỉnh Bắc Giang, Cục Thống kê tỉnh... và sự giúp đỡ tận tình của tập thể các thầy, cô giáo hướng dẫn. Tôi xin bày tỏ lời cảm ơn chân thành tới tất cả các đơn vị và các cá nhân đã giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện luận văn.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến thầy giáo - PGS.TS.Nguyễn Hữu Tri, đã dành nhiều thời gian tận tình hướng dẫn cho tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn gia đình, đồng nghiệp nơi tôi đang công tác, bạn bè đã động viên, chia sẻ và tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt thời gian học tập và nghiên cứu.

Vì nhiều lý do khách quan và chủ quan, luận văn còn có những hạn chế, tác giả mong nhận được những ý kiến đóng góp của các nhà khoa học, các thầy cô giáo và các đồng nghiệp.

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2015

Tác giả

Lê Quang Hiếu

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG, HÌNH.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Ý nghĩa khoa học của đề tài nghiên cứu	3
5. Những đóng góp mới của luận văn.	3
6. Bố cục của luận văn	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ NGUỒN NHÂN	
LỰC KHU CÔNG NGHIỆP	4
1.1. Một số khái niệm cơ bản	4
1.1.1. Khái niệm nguồn nhân lực	4
1.1.2. Nguồn nhân lực	6
1.1.3. Khu công nghiệp	7
1.1.4. Phát triển nguồn nhân lực trong khu công nghiệp	9
1.1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển nguồn nhân lực trong KCN.....	14
1.2. Kinh nghiệm của một số nước trên thế giới.....	17
1.2.1. Ở Mỹ	17
1.2.2. Ở Trung Quốc	18
1.2.3. Ở Nhật Bản.....	19
1.2.4. Ở Singapore.....	20
1.3. Một số kinh nghiệm có thể vận dụng vào phát triển nguồn nhân lực vào KCN	21
1.3.1. Đối với Việt Nam.....	21
1.3.1. Đối với KCN Đình Trám, huyện Việt Yên	21

Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	23
2.1. Các câu hỏi nghiên cứu	23
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	23
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin	23
2.2.2. Phương pháp tổng hợp thông tin	24
2.2.3. Phương pháp phân tích thông tin	25
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	25
Chương 3: THỰC TRẠNG NGUỒN NHÂN LỰC Ở KHU CÔNG NGHIỆP ĐÌNH TRÁM, HUYỆN VIỆT YÊN, TỈNH BẮC GIANG	26
3.1. Khái quát khu công nghiệp Đình Trám.....	26
3.1.1. Vị trí địa lý	26
3.1.2. Quá trình hình thành phát triển	27
3.1.3. Chức năng nhiệm vụ	29
3.1.4. Điều kiện KT - XH.....	30
3.2. Thực trạng nguồn nhân lực ở khu công nghiệp Đình Trám.....	32
3.2.1. Nguồn nhân lực ở KCN	32
3.2.2. Thực trạng phát triển nguồn nhân lực về chất lượng ở KCN.....	37
3.3. Chất lượng và tạo nguồn cung ứng nhân lực tại KCN.....	46
3.3.1. Về chất lượng nguồn nhân lực	46
3.3.2. Về nguồn và tổ chức cung ứng lao động.....	46
3.3.3. Ngành nghề và hình thức đào tạo nguồn nhân lực cung ứng tại KCN	50
3.4. Chính sách sử dụng và đãi ngộ lao động tại KCN	51
3.4.1. Về lương người lao động	51
3.4.2. Về phúc lợi cho người lao động.....	53
3.4.3. Vấn đề nhà ở của người lao động trong KCN	55
3.4.4. Văn hóa tinh thần của người lao động	56
3.4.5. Về việc chấp hành các quy định về pháp luật lao động của doanh nghiệp	57
3.5. Đánh giá chung nguồn nhân lực ở KCN Đình Trám	59
3.5.1. Những kết quả đạt được	59
3.5.2. Những hạn chế và nguyên nhân.....	63

Chương 4: GIẢI PHÁP VỀ NGUỒN NHÂN LỰC Ở KHU CÔNG NGHIỆP ĐÌNH TRÁM, HUYỆN VIỆT YÊN, TỈNH BẮC GIANG ĐẾN NĂM 2020	67
4.1. Phương hướng	67
4.1.1. Phương hướng phát triển nguồn nhân lực.....	67
4.1.2. Phương hướng phát triển nguồn nhân lực KCN	68
4.1.3. Mục tiêu phát triển nguồn nhân lực cho KCN Đình Trám	69
4.1.4. Dự báo phát triển dân số tỉnh Bắc Giang	70
4.1.5. Dự báo phát triển lao động của tỉnh Bắc Giang	71
4.1.6. Dự báo phát triển số lượng lao động của KCN Đình Trám	73
4.2. Giải pháp cơ bản tạo nguồn nhân lực cho KCN Đình Trám.....	74
4.2.1. Cơ chế chính sách	74
4.2.2. Chỉ đạo thực hiện	76
4.2.3. Tổ chức đào tạo phát triển nguồn nhân lực.....	77
4.3. Kiến nghị.....	81
4.3.1. Đối với Ban quản lý các KCN	81
4.3.2. Đối với các doanh nghiệp ở KCN.....	82
4.3.3. Đối với tỉnh Bắc Giang	82
KẾT LUẬN	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO	86
PHỤ LỤC.....	88

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

BHTN	:	Bảo hiểm thất nghiệp
BHXXH	:	Bảo hiểm xã hội
BHYT	:	Bảo hiểm y tế
CCN	:	Cụm công nghiệp
CĐ	:	Cao đẳng
CN	:	Công nghiệp
CNH - HĐH	:	Công nghiệp hoá - Hiện đại hoá
CNKT	:	Công nhân kỹ thuật
ĐH	:	Đại học
GD&ĐT	:	Giáo dục và đào tạo
GPMB	:	Giải phóng mặt bằng
KCN	:	Khu công nghiệp
KCNC	:	Khu công nghệ cao
KCX	:	Khu chế xuất
KH - CN	:	Khoa học - Công nghệ
KT - XH	:	Kinh tế - Xã hội
KTTT	:	Kinh tế thị trường
LLSX	:	Lực lượng sản xuất
NNL	:	Nguồn nhân lực
SXKD	:	Sản xuất kinh doanh
TCCN	:	Trung cấp chuyên nghiệp
THPT	:	Trung học phổ thông
XHCN	:	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Tổng hợp các lĩnh vực ngành nghề đầu tư trong KCN Đình Trám năm 2013	28
Bảng 3.2. Tổng hợp lao động KCN Đình Trám.....	31
Bảng 3.3. Tổng hợp vốn đầu tư của các doanh nghiệp KCN Đình Trám.....	32
Bảng 3.4: Nguồn nhân lực theo phạm vi địa lý.....	33
Bảng 3.5. Nguồn nhân lực phân theo giới tính	34
Bảng 3.6. Nguồn nhân lực theo nhóm tuổi trong các doanh nghiệp KCN	35
Bảng 3.7. Trình độ đào tạo của lao động trong các doanh nghiệp KCN	38
Bảng 3.8. Nhu cầu và khả năng đáp ứng lao động qua các năm của KCN	43
Bảng 3.9. Tình hình nguồn cung ứng lao động cho KCN chia theo độ tuổi.....	47
Bảng 3.10: Tình hình nhân lực theo trình độ chuyên môn kỹ thuật	48
Bảng 3.11. Tiền lương và thu nhập của người lao động tại KCN	52
Bảng 3.12. Đánh giá về thu nhập của người lao động tại KCN.....	53
Bảng 3.13. Phúc lợi của doanh nghiệp dành cho người lao động.....	54
Bảng 3.14. Nhu cầu nhà ở của người lao động	55
Bảng 3.15. Tình hình chấp hành các quy định về pháp luật lao động tại KCN.....	58
Bảng 3.16. Kết quả SXKD của các doanh nghiệp KCN Đình Trám	59
Bảng 4.1: Dự báo dân số và lao động của KCN Đình Trám đến năm 2020.....	70
Bảng 4.2: Dự báo cung lao động trên địa bàn tỉnh	71

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Để góp phần vào sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước mỗi quốc gia đều phải dựa vào các nguồn lực cơ bản như: nguồn nhân lực, nguồn tài nguyên thiên nhiên, tiềm lực khoa học công nghệ, cơ sở vật chất kỹ thuật hay nguồn vốn. Trong các nguồn lực đó, nguồn nhân lực con người luôn là yếu tố cơ bản nhất, là tiền đề cho sự phát triển. Do vậy, chiến lược phát triển nguồn nhân lực đã trở thành một trong những nhiệm vụ hàng đầu của mỗi tổ chức, mỗi doanh nghiệp.

Thực tiễn đã khẳng định nguồn lực con người là yếu tố nội sinh năng động quyết định lợi thế cạnh tranh dài hạn của mỗi quốc gia. Muốn phát triển kinh tế nhanh và bền vững, tất yếu phải phát triển nhân lực một cách tương xứng, để thực hiện mục tiêu đến năm 2020 nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại, chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của nước ta thời kỳ từ năm 2011 - 2020 với nội dung quan điểm “*phát huy tối đa nhân tố con người; coi con người là chủ thể, nguồn lực chủ yếu và là mục tiêu của sự phát triển*”; xác định phát triển nhân lực là một trong 3 khâu đột phá chiến lược gồm: *Nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao; tập trung vào việc đổi mới căn bản và toàn diện nền giáo dục quốc dân; gắn kết chặt chẽ phát triển nguồn nhân lực với phát triển và ứng dụng khoa học, công nghệ*. Con người là chủ thể sản xuất ra mọi sản phẩm vật chất và tinh thần. Con người làm ra thể chế, phát triển và ứng dụng khoa học, công nghệ, là lực lượng sản xuất quan trọng nhất.

Việc nghiên cứu thực trạng nguồn nhân lực ở Khu Công nghiệp (KCN) Đình Trám, Huyện Việt Yên, giúp cho KCN có những giải pháp phù hợp vào những năm tiếp theo. Thực tế cho thấy KCN đã bộc lộ một số vấn đề về nguồn nhân lực qua các năm 2011, 2012, 2013. Bằng phương pháp chọn mẫu Slovin's (1998), để xác định được cỡ mẫu điều tra phỏng vấn cho việc nghiên cứu thực trạng nguồn nhân lực, từ đó tìm ra những tồn tại, hạn chế. Trên cơ sở đó đề xuất các giải pháp có tính khả thi nguồn nhân lực. Với lý do đó, tác giả lựa chọn vấn đề “***Nghiên cứu nguồn nhân lực ở khu công nghiệp Đình Trám, huyện Việt Yên, tỉnh Bắc Giang thực trạng và giải pháp***” làm đề tài cho luận văn của mình.